

COMUNICAT DE PRESĂ Nr. 250 din 3 decembrie 2010

Reconcilierea vieții profesionale cu cea familială

*Modul ad hoc atașat cercetării statistice asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO)
în trimestrul II 2010 - adresat persoanelor în vârstă de 15-64 ani*

*Pentru interpretarea corectă a rezultatelor, vă rugăm să consultați
Precizările metodologice din pagina 4 a Comunicatului de presă*

Rata de ocupare a părinților a fost de 78,6%, cu aproape 20 puncte procentuale mai mare decât a populației în vârstă de muncă (15-64 ani).

Ponderea părinților singuri (în totalul părinților în vârstă de 15-64 ani) era de 4,6%, din care 85,1% de tipul „mamă singură cu copii”.

Între flexibilitatea programului de lucru și responsabilitățile familiale nu există o legătură directă, persoanele cu și fără astfel de responsabilități beneficiind aproximativ în aceeași proporție de un program de lucru flexibil (9,4% respectiv 9,5%).

În trimestrul II 2010, din cele **14559 mii persoane în vârstă de 15-64 ani care au făcut obiectul anchetei**, 63,0% aparțineau grupei de vârstă 25-54 ani, 58,7% locuiau în mediul urban, iar 50,5% erau femei. Dintre acestea **4955 mii persoane** (reprezentând puțin peste o treime - 34,0%) **aveau în îngrijire persoane dependente** – copii în vârstă de până la 15 ani, rude sau prieteni bătrâni, bolnavi, persoane cu un anumit grad de invaliditate, din gospodăria proprie sau din afara acesteia.

Participarea la activitatea economică a persoanelor cu responsabilități familiale

Dintre cei 4955 mii persoane cu responsabilități de îngrijire, **3708 mii erau ocupate**, 69,9% dintre aceștia lucrând cu statut profesional de salariat. Ponderea șomerilor BIM a fost de 4,7% iar cea a persoanelor inactive de 20,5%.

Rezultatele anchetei arată că nu există o legătură directă între flexibilitatea programului de lucru și responsabilitățile familiale. Ponderea salariaților care au beneficiat de program flexibil de lucru este aproape aceeași în rândul persoanelor cu și fără responsabilități familiale: 9,4%, respectiv 9,5%. Dealtfel, rigiditatea programului de lucru este caracteristica principală a tipologiei organizării muncii pentru întreaga forță de muncă salariată de 15-64 ani, majoritatea covârșitoare a salariaților (90,4%) lucrând cu program fix.

Din totalul salariaților¹ care au posibilitatea de a varia ora de începere / terminare a zilei de lucru din motive familiale, numai **8,4% pot beneficia de această facilitate în mod obișnuit**, ori de câte ori au nevoie, fără restricții din partea angajatorului.

¹ Salariați cu program de lucru „fix”, „glisant” sau „alt” fel de program, adică exclusiv salariații cu program de lucru „variabil” și „stabilit de persoana însăși”.

Participarea la activitatea economică și calitatea de părinte

Numărul părinților cu responsabilități de îngrijire a copiilor a fost în trimestrul II 2010 de **4070 mii persoane**, această categorie reprezentând 82,1% din totalul persoanelor cu responsabilități familiale.

În rândul părinților, femeile și bărbații dețineau ponderi apropiate ca valoare (52,1% - femei și 47,9% – bărbați). Din numărul total al persoanelor cu copii, 55,0% locuiau în mediul urban, iar 86,2% se încadrau în intervalul de vârstă 25 - 44 de ani.

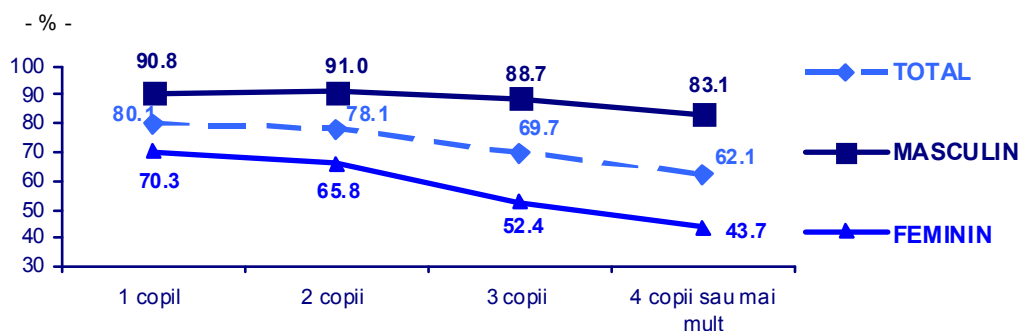
În marea lor majoritate, persoanele cu copii (95,4%) făceau parte din familii complete (de tip soț-soție cu copii²). Doar 4,6% dintre părinți alcătuiau alături de copilul / copiii lor familii monoparentale³, neavând, la data efectuării anchetei, un partener de viață. Părinți singuri sunt, în principal, femeile și locuiesc în municipii și orașe. Astfel, dintre cei 188 mii părinți singuri, 85,1% erau femei și 60,1% locuiau în mediul urban.

Rata de ocupare a persoanelor cu copii a fost de 78,6%. În cazul bărbaților, în mod tradițional priviți ca „întreținători ai familiei” din punct de vedere financiar, rata de ocupare a fost de 90,6%, cu mult mai mare (cu peste 20 puncte procentuale) decât cea înregistrată pentru întreaga populație masculină de 15-64 ani. Rata de ocupare a femeilor cu copii, deși semnificativ mai mică decât cea a bărbaților, este totuși cu 13,4 puncte procentuale mai mare decât cea a întregii populații feminine de 15-64 ani.

Rata de ocupare tinde să crească odată cu vârsta celui mai mic copil, fenomen evident mai ales în cazul femeilor. Astfel, erau ocupate 81,2% dintre persoanele cu copii în vârstă de 11-14⁴ ani față de numai 76,1% în cazul persoanelor cu copii mai mici de 6 ani.

Raportat la numărul de copii, diferența între rata de ocupare a persoanelor cu 1 copil și cea a persoanelor cu cel puțin 4 copii a fost de 18,0 puncte procentuale. Fenomenul se manifestă cu mai mare intensitate în cazul femeilor, pentru care diferența dintre ratele de ocupare pentru cele două categorii de femei a fost de 26,6 puncte procentuale (70,3% în cazul femeilor cu 1 copil și 43,7% în cel al femeilor cu 4 sau mai mulți copii).

Figura 1 – Rata de ocupare după numărul de copii, pe sexe

Dintre părinții în vârstă de 15-64 ani care au copii sub 15 ani (4070 mii persoane), **1148 mii persoane au făcut uz de dreptul la concediul parental** pentru cel mai mic copil (oricând în perioada premergătoare interviului care s-a desfășurat în cursul celui de al II-lea trimestru din 2010).

Rata de utilizare a concediului parental⁵ a fost mai mare la femei decât la bărbați. Astfel, 51,3% dintre mame și-au exercitat dreptul la concediu parental, în timp ce numai 3,1% dintre bărbații cu copii au efectuat sau erau în curs de efectuare a concediului parental.

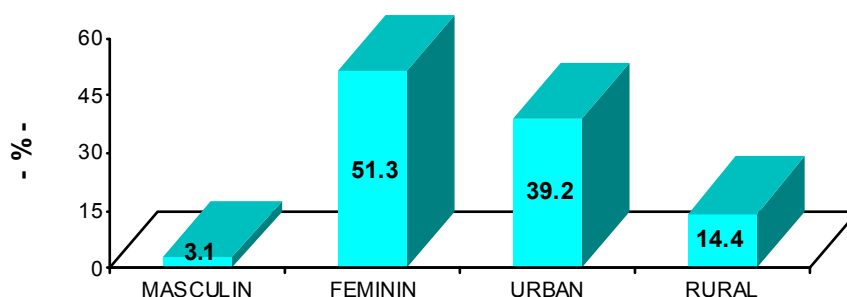
² Inclusiv cupluri în uniune consensuală de tipul partener / parteneră cu copii.

³ De tipul mamă singură cu copii sau tată singur cu copii.

⁴ Vârsta celui mai mic copil.

⁵ Ponderea persoanelor care au beneficiat de concediu parental (indiferent că au încheiat acest concediu sau încă îl efectuează), pentru cel mai mic dintre copii, în totalul persoanelor cu copii sub 15 ani.

Figura 2 - Rata de utilizare a concediului parental, pe sexe și medii

Diferențe semnificative în rata de utilizare a concediului parental se observă pe medii de rezidență. Astfel, au beneficiat de acest tip de concediu 39,2% dintre părinții din mediul urban și doar 14,4% în cazul celor care locuiau în mediul rural.

Impactul disponibilității serviciilor de îngrijire asupra participării la activitatea economică

Numărul **persoanelor cu responsabilități familiale care fie nu participă la activitatea economică** (șomeri sau persoane inactive) **fie aveau o participare redusă** (lucrau cu program parțial) a fost estimat la 1584 mii. Dintre acestea, circa o cincime (295 mii persoane) puneau această situație pe seama inexistenței serviciilor de îngrijire adecvate.

Din totalul persoanelor pentru care neparticiparea sau participarea incompletă la activitatea economică poate fi pusă în legătură cu disponibilitatea serviciilor de îngrijire, 84,7% au declarat că această situație are legătură exclusiv cu indisponibilitatea unor servicii de îngrijire adecvate pentru copii, 9,4% - exclusiv cu absența serviciilor de îngrijire pentru adulți, iar 5,9% - cu lipsa serviciilor de îngrijire pentru copii și adulți deopotrivă.

Absența totală a serviciilor de îngrijire (într-o locație convenabilă și cu un orar adecvat) este principala problemă a serviciilor de îngrijire pentru copii în mediul rural. Majoritatea covârșitoare (peste 90,0%) a persoanelor pentru care acesta este motivul de neparticipare sau slabă participare pe piața muncii, locuiau în mediul rural.

Costul ridicat este principala constrângere în cazul **serviciilor de îngrijire pentru adulți**. Un procent de 78,1% dintre cei a căror participare redusă sau neparticipare pe piața muncii are legătură cu problemele legate de serviciile de îngrijire a adulților, acuzau costul ridicat al acestora.

PRECIZĂRI METODOLOGICE

1. Sursa datelor o constituie cercetarea „Reconcilierea vieții profesionale cu cea familială”, realizată în trimestrul II 2010 ca modul ad-hoc atașat cercetării statistice asupra forței de muncă în gospodării - AMIGO. Obiectivul principal al anchetei complementare a fost acela de a asigura informații referitoare la impactul responsabilităților familiale asupra participării persoanelor de 15-64 ani la activitatea economică și gradul de flexibilitate al pieței muncii în ceea ce privește reconcilierea vieții profesionale cu cea familială.
2. **Populația ocupată** cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste care au desfășurat o activitate economică producătoare de bunuri sau servicii **de cel puțin o oră**⁶ în perioada de referință (o săptămână), în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură sau alte beneficii.
3. **Rata de ocupare** reprezintă ponderea populației ocupate din grupa de vârstă x în populația totală din aceeași grupă de vârstă x.
4. **Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă** reprezintă ponderea populației ocupate în vârstă de 15-64 ani în populația totală în vârstă de 15-64 ani.
5. **Șomerii** în sens **BIM** sunt persoanele în vârstă de 15-74 ani care îndeplinesc simultan următoarele 3 condiții: (i) nu au un loc de muncă; (ii) sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele două săptămâni; (iii) s-au aflat în căutare activă a unui loc de muncă, oricând în decursul ultimelor patru săptămâni.
6. **Rata șomajului** în sens **BIM** reprezintă ponderea șomerilor BIM în populația activă.
7. **Salariat** - este considerată persoana care-și exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială - indiferent de forma ei de proprietate - sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub formă de salariu, în bani sau în natură, sub formă de comision etc. Prin “contract de muncă” se înțelege și orice alt tip de acord de muncă (încheiat în formă scrisă sau verbală), altul decât contractul de muncă / raportul de serviciu.
8. **Programul de lucru al salariaților** a fost încadrat, având în vedere gradul de flexibilitate (autonomie) de care aceștia dispun în ceea ce privește stabilirea orei de începere / terminare a zilei de lucru și numărul de ore lucrate zilnic, în următoarele tipologii: program fix; program de lucru glisant; program de lucru variabil; program stabilit exclusiv de salariat; alt tip de program de lucru. Prin “program de lucru flexibil” se înțelege program glisant, variabil sau stabilit de persoana însăși.
9. **Persoanele dependente**, în sensul acestei anchete, sunt cele care au nevoie de îngrijire și intră în responsabilitatea familială a persoanelor de 15-64 ani.
Principalele categorii de persoane dependente sunt:
  - **Copiii în vârstă de până la 15 ani:**
    - **Copiii care locuiesc cu părinții** – copiii proprii sau ai soțului /soției / partenerului /partenerei de viață (copii biologici, adoptați sau vitregi) care locuiesc în gospodărie cu repondentul;
    - **Alți copii** - în principal, nepoți, frați mai mici, copii ai rudelor, vecinilor sau chiar copii proprii în situația în care aceștia locuiau în altă gospodărie decât cea a repondentului (de ex. la bunici, cu celalalt părinte – în cazul persoanelor divorțate).
  - **Adulții (15 ani și peste)** – bătrâni, bolnavi, persoane cu un anumit grad de invaliditate (temporară sau permanentă), indiferent dacă locuiesc sau nu în aceeași gospodărie cu repondentul.
- În contextul acestei cercetări, copiii au fost considerați doar cei cu vârstă mai mică de 15 ani.
10. **Concediu parental** se referă la concediul, acordat conform legii, după expirarea concediului de maternitate / paternitate, pentru creșterea și îngrijirea copilului. Acest concediu se acordă începând din anul 1990. Denumirea concediului precum și condițiile privind durata, condițiile de acordare și modul de calcul al indemnizației s-au modificat în această perioadă.

Informații suplimentare se pot obține din publicația statistică „Reconcilierea vieții profesionale cu cea familială”, termen de apariție 10 decembrie 2010.

⁶ Pentru lucrătorii pe cont propriu și lucrătorii familiali neremunerați care lucrează în agricultură, durata minimă este de 15 ore.

Tabelul 1. Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe, medii și categorii de persoane dependente

- mii persoane -

SEXE MEDII CATEGORII DE PERSOANE DEPENDENTE	TOTAL	PERSOANE ACTIVE					PERSOANE INACTIVE
		Total	Total	Persoane ocupate		Șomeri BIM	
				din care: după programul de lucru:			
				complet	parțial		
TOTAL	14559.0	9685.8	8992.2	8054.0	938.2	693.6	4873.2
<u>Au în îngrijire persoane dependente:</u>	4954.9	3940.5	3708.0	3371.0	337.0	232.4	1014.5
• copii în vârstă de până la 15 ani	4438.6	3553.6	3349.1	3042.4	306.8	204.5	885.0
din care:							
- copii care locuiesc cu părinții	4070.2	3389.7	3199.5	2931.0	268.5	190.2	680.5
- alți copii	387.0	180.3	166.0	125.8	40.2	14.2	206.8
• adulți (15 ani și peste) dependenți	995.4	765.7	719.2	657.2	61.9	46.5	229.7
• copii și adulți dependenți	479.1	378.8	360.3	328.6	31.7	18.5	100.3
<u>Nu au în îngrijire persoane dependente</u>	9604.1	5745.4	5284.2	4683.0	601.2	461.2	3858.7

Tabelul 2 – Rata de activitate, ocupare și șomaj BIM a persoanelor cu copii după statutul familial, pe sexe și medii

- % -

	Total	Sexe		Medii	
		Masculin	Feminin	Urban	Rural
TOTAL Soț / Soție / Partener / parteneră Părinte singur	Rata de activitate				
	83.3	95.9	71.7	85.8	80.1
	83.5	96.0	71.3	86.0	80.3
	78.9	87.9	77.3	81.9	74.4
TOTAL Soț / Soție / Partener / parteneră Părinte singur	Rata de ocupare				
	78.6	90.6	67.6	80.1	76.8
	78.9	90.7	67.3	80.3	77.0
	73.0	86.2	70.7	74.8	70.4
TOTAL Soț / Soție / Partener / parteneră Părinte singur	Rata șomajului				
	5.6	5.5	5.8	6.7	4.1
	5.5	5.5	5.5	6.6	4.1
	7.4	2.0	8.5	8.7	5.3

Tabelul 3 – Salariații⁷ după posibilitatea de a varia programul de lucru, pe categorii de persoane dependente

	Total	Au posibilitatea de a varia programul de lucru			Nu au posibilitatea de a varia programul de lucru
		Total	De obicei	Ocazional	
SALARIAȚI⁷ - mii persoane	5808	2662	223	2439	3146
- în % față de total -					
<u>Au în îngrijire persoane dependente:</u>	42.7	44.2	44.9	44.2	41.3
- copii	38.4	40.1	41.2	40.0	36.9
- persoane adulte (15 ani și peste)	8.2	8.4	9.9	8.3	8.1
- atât copii, cât și persoane adulte	4.0	4.3	6.2	4.1	3.7
<u>Nu au în îngrijire persoane dependente</u>	57.3	55.8	55.1	55.8	58.7

Notă: Din cauza rotunjirilor, există uneori mici diferențe între unele totaluri estimate și ceea ce rezultă din însumare.

⁷ Salariați cu program de lucru „fix”, „glisant” sau „alt” fel de program, adică exclusiv salariați cu program de lucru „variabil” și „stabilit de persoana însăși”.